

alanın özel yapısı saklı kalmak koşulu ile sanatlardan eğitim amaçlı birleştirilmiş izlencelerde yararlanılabilir” denilmektedir (Parsons, 1998).

Birleştirilmiş izlenceleri önerenler eğitimin bu yolla kültürel bir parçalanmayı önleyeceğini savunmuşlardır. Bilimsel düzeyde gelişen bu tartışmalar bir yana, kendi içinde öğrenmenin ve öğretimin olmadığı bir alanın ne kendine; ne öteki alanlara katkısı olamayacağı gerçeği unutulmamalıdır.

Çocuğun Sanatsal Gelişimi ve Sanat Eğitimi

Çocuğun Biyolojik ve Ussal Olarak Sanata Hazır Olması

Çocuğun öğretim anlamında sanatla buluşması, her şeyden önce çocuğun sanatsal gelişiminin bilinmesiyle olanaklıdır.

Yukarıda da değinildiği gibi geçmişte çoğunlukla sanat açısından değil bir çok amaçla çocukların çizgilerine ve resimlerine ilgi gösterilmiştir.

Kimi zaman ilgi çocuğun çizgileriyle onun zihinsel gelişimi arasında bir koşutluk aramaya yönelmiştir. Çocuğun dünyayı algılaması, kavram elde etmesi yolunda edindiği bilgilerin onun ürünlerinde yansımından hareketle çocuğun mekan algısını ve geometrik uzamsal ilişkileri anlamasını saptamak için çocuk resimleri incelenmiştir (Piaget. 1950).

Bir başka araştırmada, çocuğun kavram elde etmeye yönelik geçirdiği aşamaları saptamak için çocuğun elde ettiği bilgileri çizgilerine aktarmadaki yeterliliği ya da yetersizliği ölçü olarak alınmak istenmiştir (Goodenough, 1926).

Çocuk resimlerine evrensel bir çizgi getirme, çocukların sanatsal gelişimleri ile ussal, ruhsal ve yaratıcı davranışları arasında ilişki kurma çabaları günümüzde de geçerliliğini korumaktadır (Lowenfeld, 1947).

Daha sonra, çocuk resimlerindeki farklı görünümlerin onların görsel bilgi ve kavramlarının yetersizliği sonucu olmayıp, bunların iki boyutlu resim düzlemine üç boyutlu bir nesnenin aktarılmasında çocuğun yarattığı resimsel bir buluş olduğu ileri sürülmüştür (Arnheim, 1969, 1974).

Çocukların 7-8 yaşlarına kadar, resimsel anlatımlarında yetkinleştikleri, daha sonra bir gerileme yaşadıkları, ancak kimi çocukların daha sonra yine ilerleme gösterdikleri (“U” biçimi gelişme) (Gardner, Winner, 1982), kimilerinin ise buldukları düzeyde kaldıkları (“L” biçimi gelişme) (Davis, J.1997) araştırmalarla ortaya konmuştur.

Çocukların sanatsal gelişimlerinde önce ortak özellikler sergiledikleri, daha sonra bireysel farklılıklar göstererek geliştikleri görüşü yanında, bunun tam tersinin de olabileceği, yani resimsel anlatımda tikelden evrensele gelişme savı gündeme gelmiştir (Feldman, 1970).

Çocuk resimleri çok yönlü incelenirken özellikle karalama evresi olarak bilinen evrede sergilenen davranışların, çocukların ilerideki sanatsal gelişimlerine yansıyan ip uçları içerdiğine dikkat çekilmiştir (Kellogg, 1969). Bu bir çizerek gelişme ve kendi kendini değerlendirme sürecidir ki kimi araştırmacılar bu sürecin sanatta öğrenmeye, yaratıcı davranışa ışık tutucu özellikte olduğunu söylerler.

Bugün çocuk resimleri üzerine yapılan araştırmalar daha çok çocuğun salt çizgisel değil, sanatsal gelişimi üzerinde yoğunlaşmıştır. Çocuk resimlerinin içinde buldukları kültürden etkilenecek geliştigi, çocukların çizgilerini, öteki çocukların resimlerinden olduğu kadar yetişkinlerin resimlerinden ve içinde yaşadıkları kültürün kendilerine sunduğu pek